

Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес освіти (Україна)
Білостоцький технологічний університет (Польща)
Університет Гренландії (Гренландія)
«1 грудня 1918 р» Університет Альба Юлія (Румунія)
Вільнюський університет прикладних наук (Литва)
Сучавський університет імені Штефана Марє (Румунія)
Університет прикладних наук (Австрія)
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна (Україна)
Київський національний університет будівництва та архітектури (Україна)
Національний університет «Запорізька політехніка» (Україна)
Київський національний університет технологій та дизайну (Україна)
Львівській державний університет фізичної культури імені Івана Боберського (Україна)
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького (Україна)
Сумський державний аграрний університет (Україна)

СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

06 листопада 2025 року

**Co-funded by
the European Union**

Полтава
2025

СЕКЦІЯ 4

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ В ЦИФРОВОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ: УКРАЇНА-ЄС

(Formation of the personality development strategy in the digital educational space: Ukraine-EU)

(в рамках Проєкту ЄС Еразмус+ Жан Моне «Формування стратегії розвитку особистості в цифровому освітньому просторі: Україна-ЄС», Проєкт 101127592 – FPDSDESUEU)

УДК 378.147 : 37.02

Гришко В.В., д.е.н., професор
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

ЗАСТОСУВАННЯ ТАКСОНОМІЇ БЛУМА У ПРОЦЕСІ ОСОБИСТІСНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

У сучасній системі вищої освіти особистісний розвиток студента розглядається не лише як засвоєння знань, а як цілісний процес формування компетентностей, критичного мислення та професійної ідентичності. Одним із найбільш ефективних інструментів педагогічного проектування цього процесу є Таксономія Бенджаміна Блума – універсальна модель класифікації цілей навчання, яка охоплює когнітивний, афективний та психомоторний домени діяльності.

Згідно з UNESCO, формування навичок вищого рівня мислення (Higher-Order Thinking Skills), а саме аналізу, синтезу, оцінювання та створення є ключовою умовою підготовки фахівців до викликів цифрової та інноваційної економіки [1]. Таким чином, застосування Таксономії Блума стає важливим елементом особистісно орієнтованого та компетентнісного підходів у вищій освіті.

Оригінальна Таксономія Блума та її ревізія структурують когнітивний розвиток від простих до складних рівнів мислення:

- Пам'ятати (Remember) – відтворення фактів і понять;
- Розуміти (Understand) – пояснення, інтерпретація;
- Застосовувати (Apply) – практичне використання знань;
- Аналізувати (Analyze) – виявлення структур і взаємозв'язків;
- Оцінювати (Evaluate) – формування суджень на основі критеріїв;
- Створювати (Create) – продукування нових ідей, рішень, концепцій [2].

Відповідно модель дозволяє визначати освітні результати та створювати навчальний процес, який сприяє поступовому переходу від засвоєння знань до творчої самореалізації, а також формувати необхідне особистісне становлення майбутнього фахівця, яке включає розвиток когнітивних, ціннісних, емоційно-вольових та соціальних компетентностей. У такому контексті Таксономія Блума виступає методологічним інструментом для гармонізації цих компонентів у процесі навчання.

Кожен рівень Таксономії відповідає певному етапу інтелектуального розвитку студента: від засвоєння базових знань до здатності до самостійного мислення, критичного аналізу й прийняття рішень. У педагогічній практиці викладач може проектувати завдання, які поступово ведуть студента від «запам'ятай» до «створи», що формує самоусвідомлення та автономність у навчанні.

Варто зазначити, що розширена модель Таксономії Блума включає афективну сферу: сприйняття, реагування, оцінку, інтеграцію цінностей у поведінку. Цей рівень безпосередньо пов'язаний із формуванням професійної етики, емпатії та мотивації до саморозвитку. Для спеціальностей, де важливі практичні навички (інженерія, медицина, аграрний менеджмент,

дизайн), застосовується психомоторна доменна структура: від сприйняття рухів до автоматизації дій, що забезпечує перехід від «знання як теорії» до знання як дії [3].

Для успішної інтеграції Таксономії Блума в освітній процес необхідно:

здійснювати проєктування навчальних результатів, де кожен курс формулює цілі через дієслова Блума («аналізує», «оцінює», «створює»), що дозволяє вимірювати реальний розвиток компетентностей;

розробити навчальні кейси і завдання, тобто перейти від тестів на відтворення до кейсів, дебатів, дослідницьких проєктів, стартап-симуляцій;

здійснювати формувальне оцінювання, коли замість одноразового іспиту впроваджується система проміжних оцінок, що відображають поступове просування студента між рівнями Таксономії;

запроваджувати рефлексивне навчання: використання портфоліо, самооцінки, peer review для розвитку усвідомлення власного прогресу.

Відповідно, застосування Таксономії Блума при оцінюванні сприяє підвищенню академічної автономії студентів і їхньої готовності до навчання впродовж життя [4]. Адже у контексті lifelong learning Таксономія Блума виступає не лише педагогічною моделлю, а й інструментом саморефлексії. Майбутні фахівці можуть самостійно визначати, на якому рівні мислення вони перебувають, і планувати свій подальший розвиток. Оскільки згідно з європейськими дослідженнями, саме поєднання когнітивних рівнів із soft skills (критичне мислення, комунікація, емоційна грамотність) формує інтегральну компетентність фахівця 21-го століття, здатного діяти в умовах невизначеності.

Отже, Таксономія Блума є універсальним інструментом освітнього дизайну й особистісного розвитку, що забезпечує цілісність підготовки майбутнього фахівця. Її застосування дозволяє побудувати навчальний процес як послідовність сходінок до професійної зрілості – від засвоєння знань до творчого самовираження. У цифрову епоху ця модель інтегрується з концепціями EdTech, adaptive learning та lifelong learning, створюючи нові можливості для індивідуалізації освітньої траєкторії й формування компетентної, відповідальної та мислячої особистості.

Список використаних джерел

1. UNESCO. (2023). Future Competences and the Future of Curriculum: A Global Analysis of Learning Taxonomies. Paris: UNESCO Publishing.
2. Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2001). A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives. New York: Longman.
3. Anderson, L. W. (2021). Revisiting Bloom's Taxonomy: Educational Design in the Digital Age. *Educational Psychology Review*, 33(4), 1475–1492.
4. Krathwohl, D. R. (2004). *Taxonomy of Educational Objectives: The Affective Domain*. New York: David McKay.

УДК 378.1:330.34

Кулик В.А., д.е.н., професор

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

(м. Полтава, Україна)

Кулик М.А., учениця наукового ліцею

Науковий ліцей № 3 Полтавської міської ради

(м. Полтава, Україна)

ЦИФРОВІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ ЯК ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ УКРАЇНА–ЄС

Цифровізація освітніх процесів та розвиток фінансової грамотності виступають ключовими чинниками формування сучасної особистості в умовах глобалізованої економіки